

Massachusetts Department of Public Health Division of Tuberculosis Prevention and Control

મેસાચ્યુસેટ્સ ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ પબ્લિક હોલ્થ
ડિવિઝન ઓફ ટ્યુબરક્યુલોસિસ પ્રિવેન્શન એન્ડ કંટ્રોલ

ક્ષય રોગ

ક્ષય રોગ (ટીબી) શું છે?

ટીબી એ તમારા ફેફસામાં શવાસ વાટે પ્રવેશતા જીવાજુઓ દ્વારા થતો ચેપ કે રોગ છે. ટીબીના બે પ્રકાર છે: ટીબીનો ચેપ અને ટીબીનો રોગ.

ટીબીનો ચેપ શું છે?

ટીબીનો ચેપ ટીબીનો એવો પ્રકાર છે જેમાં ઓછા પ્રમાણમાં ટીબીના જીવાજુઓ તમારા શરીરમાં રહેતા હોય છે પણ તમને હાનિ નથી પહોંચાડતા - તમારી રોગ પ્રતિકારક શક્તિ તમને તકદીફ પહોંચાડતા અટકાવે છે. તમે તંદુરસ્ત હોવાનું અનુભવો છો, તમે બીમાર નથી અને તમે કોઈને ટીબીના જીવાજુઓ ફેલાવી શકતા નથી. જો તમને ટીબીનો ચેપ હોય, અને તમારી રોગ પ્રતિકારક શક્તિ નબળી પડે, તો તમારો ટીબીનો ચેપ ટીબીના રોગમાં વિકસી શકે છે. ટીબીના ચેપને ઘડીવાર 'સુષુપ્ત' કે 'બંધતો' ટીબી કહેવાય છે.

ટીબીનો રોગ શું છે?

ટીબીનો રોગ એવા પ્રકારનો ટીબી છે જેમાં મોટા પ્રમાણમાં ટીબીના જીવાજુઓ તમારા શરીરમાં રહે છે અને હાનિ પહોંચાડી રહ્યા છે. સામાન્ય રીતે તમે બીમારીનો અનુભવ કરશો, અને અવારનવાર તમે બીજાને ટીબીના જીવાજુઓ ફેલાવી શકો છો. ટીબીનો રોગ શરીરના કોઈ પણ બાગમાં શોધી શકાય છે પણ સામાન્ય રીતે એ તમારા ફેફસાને અસર કરે છે. ટીબીના સૌથી સામાન્ય લક્ષણો છે ઉધરસ, તાપ, બૂઝ ન લાગવી, વજન ઘટવું, નબળાઈ, રાત્રે પસીનો થવો અને ખૂબ થાકી જવું.

ટીબીના ચેપ માટે કોઈ તપાસ છે?

હા. તમે તમારા ડૉક્ટર, નર્સ કે સ્વાસ્થ્ય કેન્દ્ર દ્વારા ટીબીના ચેપની તપાસ કરાવી શકો છો. એક વાર તપાસ કરાવ્યા બાદ તમારે તપાસની ચકાસકી માટે 2 કે 3 દિવસમાં તમારા ડૉક્ટર, નર્સ કે સ્વાસ્થ્ય કેન્દ્રની ફરીથી મુલાકાત લેવી અનિવાર્ય છે. જો તમે 3 દિવસ બાદ પાછા ફરશો, તો કદાચ તપાસ ફરીથી કરાવવી પડશે. જો તમારી તપાસ સકારાત્મક આવે, તો એનો અર્થ છે કે તમારા શરીરમાં ટીબીના જીવાજુઓ છે, અને તમારા ડૉક્ટર કદાચ તમને ટીબીનો રોગ નથી એની ખાતરી કરવા છાતીનો એકસ-રે કદાચવા કર્ણી શકે છે. ટીબીના ચેપ માટે એક લોઈની નવી તપાસ પણ છે. તમે તમારા ડૉક્ટર કે નર્સને એ વિશે પૂછી શકો છો.

શું ટીબીના ચેપનો ઈલાજ થઈ શકે છે?

હા. જો તમને ટીબીનો ચેપ હોય તો તમારો ટીબીનો ચેપ ટીબીના રોગમાં ન પરિણામે એ માટે કદાચ તમને દવા આપવામાં આવશે. તમે 6 થી 9 મહિના માટે દવા લેશો.

શું ટીબીના રોગનો ઈલાજ છે?

હા. જો તમને ટીબીનો રોગ હશે, તો તમે ટીબીના રોગના ઈલાજ માટે 6 થી 9 મહિના વિવિધ દવાઓ લેશો.

ટીબીના જીવાજુઓ બીજા લોકોમાં કેવી રીતે પ્રસરી શકે છે?

જ્યારે ટીબીનો કોઈ રોગી ઉધરસ કે છીંક વાટે તેના ફેફસામાં રહેલા ટીબીના જીવાજુઓ હવામાં ફેલાવે ત્યારે બીજામાં એ પ્રસરી શકે છે. જે લોકો આ રોગીની સાથે રહેતા હોય, કામ કરતા હોય કે ઘડો સમય વીતાવતા હોય, તેઓ શવાસ વાટે ટીબીના જીવાજુઓ લઈને ટીબીનો ચેપ મેળવી શકે છે.

શું તમને ખોરાક વાટે ટીબીનો ચેપ લાગી શકે છે?

ના. ટીબીના જીવાખુઅઓ એક વ્યક્તિથી બીજી વ્યક્તિમાં માત્ર હવા દ્વારા જ પ્રસરી શકે છે. તમને ખોરાક કે અન્ય વસ્તુઓ દ્વારા ટીબીના જીવાખુઅઓનો ચેપ લાગી શકતો નથી.

દવા પ્રતિકારક ટીબીનો રોગ શું છે?

દવા પ્રતિકારક ટીબીનો રોગ એવા ટીબીના જીવાખુઅઓ દ્વારા થાય છે જેઓ સામાન્ય ટીબીનો દવાઓ દ્વારા નથી મારી શકતા. જો તમને દવા પ્રતિકારક ટીબીનો રોગ હશે, તો તમારે ઓછામાં ઓછા 12 મહિના વિવિધ દવાઓ લેવી પડશે. જો તમે સૂચનો મુજબ તમારી ટીબીની દવાઓ ન લો કે તમારી ચિકિત્સા પૂરી થાય એ પહેલાં તમે દવા બંધ કરી દો, તો તમને દવા પ્રતિકારક ટીબીનો રોગ વિકસી શકે છે. તમારા ડૉક્ટર દવા કયારે બંધ કરવી એ વિશે જરૂરાવશે.

બીસીજી શું છે?

બીસીજી ટીબી સામેની રસી છે જે એવા દેશોમાં અપાય છે જ્યાં ટીબી સામાન્ય છે. એ શિશુઓ અને નાના બાળકોમાં ટીબીનો રોગ થતો અટકાવવામાં મદદ કરે છે. બીસીજી ઉત્તમ રીતે 5 થી 10 વર્ષ સુધી બાળકોને રક્ષણ આપે છે, અને અમૃક્ષાવાર એ ટીબી સામે બિલક્કુલ રક્ષણ નથી આપતી. એ યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સમાં નથી અપાતો કારણ કે જે લોકોને બીસીજી અપાજી હૈય તેમને તે છતાં પણ ટીબીનો ચેપ થઈ શકે છે, અને ઘણાંને છતાં પણ ટીબીનો રોગ થઈ શકે છે. જે લોકોએ 10 વર્ષ અગાઉ બીસીજી લીધી હતી અને હવે ટીબીની તપાસ સકારાત્મક આવી છે તેમને ટીબીનો ચેપ હોવાની ઘડી સંભાવના છે.

ટીબી વિશે વધુ માહિતી માટે તમારા શહેર કે નગરના બોર્ડ ઓફ હેલ્થ કે મેસાર્ચ્યુસેટ્સ ઇપાર્ટમેન્ટ ઓફ પબ્લિક હેલ્થ, ડિવિઝન ઓફ ટ્યૂબરક્યુલોસિસ પ્રિવેન્શન એન્ડ કંટ્રોલને (617) 983-6970 પર સંપર્ક કરો અથવા <http://www.state.ma.us/dph/cdc/tb/index.htm> ની મુલાકાત લો.